

Standard bygningsforsikring

Vilkårs id: PBK-200.100-010 av 31.12.2018

Det framgår av forsikringsbeviset hvilken bygning denne forsikringen er avtalt for.

1. Hvem forsikringen gjelder for

- Forsikringstaker.
- Innehaver av tinglyst eiendomsrett og panterett.
- Ved eierskifte gjelder forsikringen inntil ny eier har avtalt forsikring, men ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

2. Hvor forsikringen gjelder

- På avtalt forsikringssted, se forsikringsbeviset.
- Ansvarsforsikringen gjelder i Norge.
- Rettshjelpsforsikringen gjelder i Norge.
- Naturskader og skader ved vind svakere enn storm som inntreffer i Norge.

3. Hva forsikringen omfatter

Det framgår av forsikringsbeviset hva som er avtalt. I tillegg gjelder Generelle vilkår for forsikringen.

3.1 Bygning

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Bygning som framgår av forsikringsbeviset med fastmontert utstyr som er vanlig for bygningens formål. • Tilleggsbygning inntil 10 kvm bruttoareal er dekket for brann og naturskader. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygninger som helt eller delvis benyttes i næringsvirksomhet. • Kunstnerisk utsmykning.

3.2 Bygningens utvendige rør og ledninger med tilknyttet utstyr

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Utvendige rør og ledninger med tilknyttet utstyr fram til offentlig ledning eller brønn.. 	<ul style="list-style-type: none"> • Overvannsledning, infiltrasjons-/spredeledning, spredegrøft, brønn eller borehull.

3.3 Hageanlegg, utvendig vannbasseng og brygge

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Hageanlegg og tomt inntil 5 mål • Utvendig basseng/boblebad med tilknyttede ledninger med inntil 200 000 kroner. • Brygger tilhørende den forsikrede eiendom er omfattet med tilsammen inntil 50 000 kroner. 	

3.4 Merutgifter og tap som følge av erstatningsmessig skade på forsikret bygning

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Merutgifter ved utbedring som skyldes offentlig påbud gitt med hjemmel i lov eller forskrift. For bygninger forsikret på førsterisiko er dekningen inntil 20 prosent av valgt forsikringssum. • Utgifter til rivning, rydding, bortkjøring og deponering av verdiløse rester. For bygninger forsikret på førsterisiko er dekningen inntil 20 prosent av valgt forsikringssum. • Tap ved at egen bolig ikke kan brukes. Dekningen omfatter også eventuell tapt husleie. For fritidsbolig er erstatningen begrenset til 25 000 kroner. • Merutgifter på grunn av prisstigning i normal gjenoppføringstid eller reparasjonstid. • Flytting- og lagringsutgifter ved nødvendig flytting. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utgifter til påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi uavhengig av skaden. • Tap av nytteareal som følge av påbud. • Utgifter til påbud som omfatter sikring og forebygging. • Merutgifter som følge av istandsetting etter antikvariske prinsipper.

3.5 Ansvar

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Forsikringen omfatter erstatningsansvar som sikrede kan pådra seg som eier av den forsikrede eiendom. Se nærmere bestemmelser i vilkår FFE-002.001 Ansvar og Rettshjelp. 	

3.6 Rettshjelp

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Forsikringen omfatter rettshjelp. Se nærmere bestemmelser i vilkår FFE-002.001 Ansvar og Rettshjelp. 	

4. Hvilke skader som erstattes

Tilfeldige og plutselige skader som framgår under, og utgifter som nevnt i punkt 3.4..

ÿ Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer erstattes ikke.

4.1 Brann

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Brann. Lynnedslag og annet elektrisk fenomen. Eksplisjon. Nedsoting. 	<ul style="list-style-type: none"> Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann. Heksesot/kjemisk sverting.

4.2 Vann og annen væske

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Utstrømming av vann eller annen væske ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse fra <ul style="list-style-type: none"> bygningens rørledning med tilknyttet utstyr. akvarium. Vann som trenger inn i bygning fra terreng, gjennom grunnen eller gjennom avløpssystemet og i en slik mengde at det blir stående vann over gulvet. Vannskade på tilstøtende rom som følge av utett våtrom. 	<ul style="list-style-type: none"> Skade ved vanlig bruk, søl eller kondens. Skade på våtrom som skyldes at det er utett. Med våtrom menes bygningskomponenter som befinner seg innenfor våtrommets bjelkelag og stenderverk. Skade som skyldes vann fra tak, takrenne, utvendig nedløp samt utett forbindelse mellom tak og taksluk/innvendig nedløp. Skade som skyldes at vann eller annen væske trenger inn i bygning fra drens-systemet, overvannsledning, infiltrasjonsledning eller spredegrøft. Skade ved sopp, råte eller bakterier. Skade ved oversvømmelse fra gulvsluk gjennom utett gulv eller oppforinger rundt sluk.

4.3 Brudd på bygnings rørledning for vann, gass eller annen væske

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Brudd på innvendig rørledning herunder radiator og varmtvannsbeholder. Brudd på utvendig rørledning herunder oljetank, septiktank og drenskum. Utgifter til tining av utvendig rør erstattes med inntil 50 000 kroner inklusive merutgifter og tap som framgår i punkt 3.4. 	<ul style="list-style-type: none"> Skade på takrenne, utvendig nedløp og taksluk for innvendig nedløp. Skade på drensledning med avløp

4.4 Annen skade

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> Tilfeldige og plutselige skader. 	<p>Unntakene og begrensningene som framgår over gjelder også for dette punktet.</p> <ul style="list-style-type: none"> Skade som skyldes utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger, jordtrykk, frost, tele. Skade som skyldes materialfeil, svak eller feil konstruksjon eller uriktig montering. Skade som skyldes tingenes egne mangler, feil, svakheter eller mekanisk svikt også dersom dette skyldes slitasje, bruk eller alder. Skade som skyldes dyr, insekter og bakterier. Skade som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper og avskallinger. Skade som består av at innfatningen for isolerglass er utett uansett årsak/punktering. Vindskade på veksthus, hageanlegg, antenner, skilt, markiser og lignende. Skade på hageanlegg og tomt som skyldes klimatiske forhold.

	<ul style="list-style-type: none"> • Skade på utvendig basseng/boblebad som skyldes frost. • Skade på brygge. • Skade på takrenne og snøfanger i forbindelse med snøtyngde, snøpress eller ras på eller fra tak. • Skadeverk, jf. straffeloven §§ 351 og 352 første og andre ledd, i eller på bygning som er forårsaket av leieboer eller dennes husstand.
--	--

4.5 Naturskade

Dekkes	Dekkes ikke
<p>Forsikringen omfatter naturskade. Se nærmere bestemmelser i eget vilkår.</p> <p>Utover dette erstattes naturskade som rammer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antenner og markiser alene når <ul style="list-style-type: none"> ◦ antennen er ferdig montert og fastskrudd/boltet fast til bygning eller fundament på bakken ◦ markisen er ferdig montert og fastskrudd/boltet fast til bygning • Brygge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skade på fortøyning/moring tilhørende flytebrygge • Skade som alene består i forskyvning av flytebrygge

5. Erstatningsberegning

5.1 Oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- kontantoppgjør
- reparasjon
- gjenoppføring

Ved kontantoppgjør erstattes arbeidspenger med de timepriser selskapet kan få hos sine avtalepartnere. Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at arbeidspenger er betalt, erstattes disse med 75 prosent.

Eget arbeid i form av skadebegrensning, vask, rydding eller lignende erstattes med 200 kroner i timen.

Felles oppgjørsrutiner:

- Selskapet har rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.
- Erstatningen beregnes etter prisene på skadedagen.
- Erstatning utbetales i takt med reparasjonen.
- Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte utgifter som er påløpt ved reparasjon av skaden.

5.2 Erstatningsregler for bygning

5.2.1 Hvordan erstatningen blir beregnet

Hovedregelen er at bygningen skal tilbakeføres til samme, eller vesentlig samme, stand som umiddelbart før skaden. Det er reparasjons- og gjenoppføringskostnadene på skadedagen som legges til grunn.

Med gjenoppføring menes oppføring av tilsvarende bygning. Kjøp av annen bygning regnes ikke som gjenoppføring. Bygningen må repareres/gjenoppføres innen 5 år etter skadedagen.

Erstatningen kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen, fratrukket verdien etter skade.

Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, erstattes ikke.

5.2.2 Fullverdiforsikret bygning

Bygning er til enhver tid forsikret for hva det koster å bygge tilsvarende, eller vesentlig tilsvarende, bygning.

Tilbygg eller annen forandring som innvirker på bygningens verdi, meldes til selskapet for å unngå underforsikring. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom bygningens verdi før og etter tilbygget/forandringen.

1) Gjenoppføring eller reparasjon av bygning innen 5 år, av eier, eiers ektefelle/samboer eller livsarving

For bygning som repareres eller gjenoppføres til samme formål og på samme sted gjøres det ikke fradrag for eventuell verdiøkning ved at gammel bygning/bygningsdel erstattes med ny.

For bygning som repareres eller gjenoppføres til annet formål og/eller på annet sted (annet gårds- og bruksnummer) gjøres det fradrag for den del av verdiøkningen som overstiger 40 prosent av bygningens omsetningsverdi før skaden.

2) Ingen gjenoppføring eller reparasjon av bygning innen 5 år

Det gjøres fradrag for all økning av omsetningsverdien, og erstatningen settes ikke høyere enn til forskjellen i den skadde bygningens omsetningsverdi før og etter skaden.

3) Gjenoppføring eller reparasjon av bygning, av andre

For bygning som ikke gjenoppføres av eier, eiers ektefelle/samboer eller livsarving på skadetidspunktet, gjøres det fradrag for all økning av omsetningsverdien, og erstatningen settes ikke høyere enn til forskjellen i den skadde bygningens omsetningsverdi før og etter skaden.

5.2.3 Førsterisikoforsikret bygning

Bygning erstattes med inntil avtalt forsikringssum som framgår av forsikringsbeviset. Reglene om underforsikring gjelder ikke.

Det gjøres fradrag for den del av verdiøkningen som overstiger 40 prosent av bygningens omsetningsverdi før skaden.

5.2.4 Bygning som ikke skal repareres/gjenoppføres

Det gjøres fradrag for all økning av omsetningsverdien, og erstatningen settes ikke høyere enn til forskjellen i den skadde bygningens omsetningsverdi før og etter skaden.

5.2.5 Bygning som skal rives og midlertidig bygning som ikke repareres eller gjenoppføres

Erstatningen beregnes til salgsværdien av bygningens brukbare materialer etter fradrag for kostnader til riving, renovering og klargjøring for transport.

5.2.6 Bolig som ikke er i fast bruk

For bolig som ikke lenger er i bruk som fast bolig, gjøres det fradrag for økning av omsetningsverdien. Erstatningen settes ikke høyere enn til forskjellen i bygningens omsetningsverdi før og etter skaden.

5.3 Erstatningsregler for tilbehør til bygning

Ved ulik alder på de skadde deler, legges den eldste delens alder til grunn for erstatningen.

Tilbehør:	Fradragsfrie år:	Fradrag per påbegynt år maks 80 %:
Utvendige ledninger av annet materiale enn plast	20 år	5 %
Tanker og kummer av annet materiale en plast/glassfiber	20 år	5 %
Sjø- og jordvarmeledning	20 år	5 %
Utvendig basseng/boblebad	5 år	10 %
Berg- og jordvarmepumpe og luft til luft varmepumpe	5 år	10 %
Varmtvannsbeholdere, vannpumper og lignende	5 år	5 %
Annen innretning for oppvarming og kjøling	5 år	5 %
Innebygde elektriske husholdningsmaskiner/ -apparater	5 år	10 %

Fradraget gjøres av de totale reparasjonskostnadene.

5.4 Erstatningsregler for hageanlegg/tomt

- Erstatningsgrunnlaget for tomt (hage, hageanlegg, gårdsplass, vei og den ikke-opparbeidede delen av tomten), settes til kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden. Erstatningen beregnes etter prisene på skadedagen.
- Hvis skaden ikke repareres, erstattes det laveste beløp av gjenopprettelseskostnad eller nedgangen i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden.
- For beplantning i hageanlegget beregnes erstatningen lik gjenanskaffelses av vesentlig tilsvarende vekst, som alminnelig handelsvare (ung vekst) i gartneri og lignende..

Skader som ikke erstattes

• Kostnader til sikring/forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hageanlegg/tomt.

5.5 Erstatningsregler for tap og utgifter

5.5.1 Merutgifter ved offentlig påbud

Merutgifter ved reparasjon/gjenoppføring settes til forskjellen mellom verdien av den forsikrede bygning og verdien av en bygning med samme størrelse, utført i samsvar med påbud.

Merutgifter ved undersøkelse av grunnforhold og fundamentering beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, men utført i samsvar med påbud.

5.5.2 Tapt husleieinntekt

Tap ved nedgang i husleieinntekt og/eller tap ved at egen bolig er ubeboelig, regnes fra skadedag til reparasjon/gjenoppføring har skjedd, eller normalt kunne ha skjedd.

For utleide rom beregnes avbruddstapet på grunnlag av leieinntekten for umøblerte rom.

For rom til eget bruk beregnes avbruddstapet på grunnlag av gjeldende markedspris for umøblerte rom.

Det gjøres fradrag for innsparte utgifter og opptjente renter av bygningserstatningen. Erstatningen utbetales etter hvert som inntekten ville påløpt.

For fritidsbolig beregnes avbruddstapet på grunnlag av årlig gjennomsnittlig månedsleie.

5.5.3 Prisstigning

Merutgifter som følge av prisstigning regnes fra skadedagen og for normal gjenoppførings- eller reparasjonstid for håndverkere.

Prisstigningen beregnes på grunnlag av gjennomsnittlig endring i Statistisk Sentralbyrås byggekostnadsindeks (SSB) i gjenoppføringsperioden.

5.6 Selskapets ansvar overfor panthavere, konkursbo, dødsbo og andre nye eiere

Selskapets ansvar er begrenset til det laveste av følgende beløp:

Forskjellen i eiendommens omsetningsverdi før og etter skaden, eller vedkommendes økonomiske interesse i eiendommen på skadetidspunktet.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden skjedde.

For dødsbo gjelder bestemmelsene uten hensyn til om dødsfallet skjedde før eller etter at skaden skjedde.

Forsikringen dekker ikke krav i forbindelse med at en ny eier av boligen gjør gjeldende mangelskrav mot sikrede.

5.7 Skjønn

Fastsettelse av erstatningsgrunnlaget og verdier, og beregning av avbruddstap, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller selskapet krever det. Reglene om skjønn i Generelle vilkår legges til grunn.

5.8 Selskapets overtakelse av panterett

Dersom selskapet er ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntre selskapet i panthavers rett i den utstrekning selskapet betaler erstatning til panthaver. Selskapet viker prioritet for pant som var tinglyst før forsikringstilfellet/skaden.

6. Egenandel

- I erstatningsoppgjøret fratrekkes egenandelen som framgår av forsikringsbeviset eller vilkårene.
- Skal erstatningen avkortet/settes ned, gjøres dette før egenandelen trekkes.
- Dersom skaden berøres av flere egenandelsbestemmelser, trekkes kun den høyeste egenandelen.
- Har sikrede flere forsikrede ting som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes kun den høyeste egenandelen.
- Ved skader der aldersfradrag overstiger avtalt egenandel, trekkes kun fradrag. Utgjør fradraget mindre enn den avtalte egenandel, trekkes kun egenandel.

6.1 Ved montert/gjennomført skadeforebyggende tiltak

Dersom FG-godkjent sikkerhetstiltak er fjernet eller montert og i drift på skadetidspunktet, reduseres avtalt egenandel med inntil 4 000 kroner for

- gjennomført Brannforebyggende EI-kontroll bolig NEK 405-02 siste 5 år ved brannskader
- tyverialarm ved tyveriskader
- brannalarm ved brannskader
- vannalarm/automatisk vannstopper på hovedinntaket ved innvendige rørskader
- skade som alene rammer sikkerhetsutstyret som framgår over

FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd

6.2 Bruddskade på bygningsglass og sanitærporselen

Egenandel er 2 000 kroner.

6.3 Gjentatte vannskader

Ved gjentatte vannskader av samme årsak på samme bygning innenfor et tidsrom av 24 måneder, økes avtalt egenandel med 20 000 kroner.

6.4 Ansvar

Egenandelen er 4 000 kroner.

6.5 Rettshjelp

Egenandelen er 4 000 kroner med tillegg på 20 prosent av overskytende utgifter. Det trekkes bare én egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

6.6 Naturskade

Egenandelen som til enhver tid er fastsatt i henhold til lov om naturskadeforsikring, for tiden 8 000 kroner.

Topp bygningsforsikring

Vilkårs id: PBK-200.200-006 av 31.12.2018

Det framgår av forsikringsbeviset om denne forsikringen er avtalt.

1. Hva forsikringen omfatter

1.1 Bygning

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Utvendig basseng/boblebad med tilknyttede ledninger inntil 500 000 kroner. • Bygningsmessige forandringer/påkostninger foretatt i avtaleperioden. Verdiøkningen skal meldes selskapet senest innen utløpet av avtaleperioden. • Kunstnerisk utsmykning av bygning med inntil 200 000 kroner. • For fritidsbolig utvides tap ved at boligen ikke kan brukes og tapt husleieinntekt til ubegrenset sum. 	

2. Hvilke skader som erstattes

Tilfeldige og plutselige skader som framgår under, og utgifter som følge av slike skader.

ÿ Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer erstattes ikke.

2.1 Vann

Dekkes	Dekkes ikke
<p>I tillegg til standardvilkårets punkt 4.2 erstattes følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vannskade som følge av utett tak. • Vannskade som følge av vann over terrengnivå som har trengt inn i utett bygning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skade ved kondens. • Skade som følge av tak eldre enn 40 år. • Ved vanninntrenging gjennom utett bygning dekkes ikke skade på selve taket/veggen. Med dette menes alle sjikt inntil takstol-/sperre- eller stenderverk/bærende konstruksjon. • Utbedring av selve feilen/mangelen

2.2 Dyr

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • På fullverdiforsikret bolig/fritidsbolig erstattes skade som skyldes dyr. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skade som bare virker skjemmende på bygningens utseende. • Skade som skyldes kjæledyr. • Skade som skyldes insekter og bakterier.

2.3 Håndverker- og entreprenørfeil - Våtrom

Dekkes	Dekkes ikke
<p>Skade på våtrom som følge av feil utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materialfeil, konstruksjonsfeil eller uriktig montasje. <p>Skaden må ha blitt konstatert innen 10 år etter at arbeidet ble utført</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skade som skyldes feil og mangler som var kjent før forsikringen kjøpes. • Skade som skyldes bakterier og heksesot/kjemisk sverting. • Skade som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger, knirk i gulv og mindre hakk og merker. • Skade som skyldes arbeider utført av sikrede.

2.4 Håndverker- og entreprenørfeil - Andre bygningsskader

Dekkes	Dekkes ikke
<p>Skade på bygning som følge av feil utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utbedring av selve feilen/mangelen.

- Skade som følge av utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger, jordtrykk, frost eller tele.
- Skade som følge av materialfeil, svak eller feil konstruksjon eller uriktig montering.

Skaden må ha blitt konstatert innen 10 år etter at arbeidet ble utført.

- Skade som skyldes feil og mangler som var kjent før forsikringen kjøpes.
- Skade som skyldes heksesot/kjemisk sverting.
- Skade ved kondens.
- Skade som skyldes at vann eller annen væske trenger inn i bygning fra drencsystemet, overvannsledning, infiltrasjonsledning eller spredegrøft.
- Skade ved sopp, råte eller bakterier.
- Skade som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger, knirk i gulv og mindre hakk og merker.
- Skade som skyldes arbeider utført av sikrede.

3. Erstatningsberegning

For erstatningsregler, se standardvilkåret punkt 5.

3.1 Skade over 75 prosent av gjenoppføringspris

Dersom bygningsskaden fastsettes til mer enn 75 prosent av bygningens gjenoppføringspris, kan forsikringstaker kreve oppgjør for bygningsskaden som om bygningen var totalskadet. Kostnader til rivning, rydding og prisstigning inngår ikke i gjenoppføringsprisen i denne sammenheng.

Det er en forutsetning at gjenverdiene er revet og fjernet innen 2 år etter skadetidspunktet.

4. Egenandel

For egenandeler, se standardvilkåret punkt 6.

Sopp-, råte- og insektsforsikring

Vilkårs id: PBK-200.301-005 av 31.12.2018

Det framgår av forsikringsbeviset om denne forsikringen er avtalt.

1. Hvilke skader som erstattes

1.1. Sopp og råte

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Skade på fullverdiforsikret bolig/fritidsbolig ved ekte hussopp og andre typer sopp som ødelegger tre og råte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skade ved blåveds-, sverte- eller muggsopper, jordslag. • Skade som bare virker skjæmmende på bygningens utseende. • Skade på vinduskarm, dørstokk, ytterdør, rekkverk, balkong, terrasse, veranda, vannbrett, annet utvendig treverk, samt skade over overkant av taksperre/overgurt. • Skade på yttervegger i laftede tømmerbygninger. • Ikke erstatningsmessig vannskade som har utviklet seg i forkant av sopp og/eller råteskade. • Den del av skaden som har utviklet seg før eller etter bygningen har vært forsikret i selskapet.

1.2 Insekter

Dekkes	Dekkes ikke
På fullverdiforsikret bolig/fritidsbolig erstattes: <ul style="list-style-type: none"> • skade på bygning som skyldes insekter. • utgifter til bekjempelse av insekter som kan gjøre skade på bygning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bekjempelse av insekter som bare virker skjæmmende på bygningens utseende.

2. Egenandel

Ved skade oppstått på etasjeskiller mot krypkjeller eller mot kjeller med jordgulv økes avtalt egenandel med 15 000 kroner.

Det framgår av forsikringsbeviset hvilken forsikringsdekning denne ansvar- og rettshjelpsforsikringen er avtalt for.

1. Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder de personer som fremgår av vilkårene PRE-450.100, PRE-450.200, PBK-210.100 og PBK-200.101 for henholdsvis reise, innbo og bygningsforsikring.

2. Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder det sted som fremgår av vilkårene PRE-450.100, PRE-450.200, PBK-210.100 og PBK-200.101 for henholdsvis reise, innbo og bygningsforsikring.

3. Ansvar
3.1 Rettslig erstatningsansvar

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Sikredes rettslige erstatningsansvar for skade • Selskapets samlede erstatningsplikt er begrenset til summen som fremgår av forsikringsbeviset og den gjelder for hvert skadetilfelle. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvar som bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti. • Ansvar for skade på ting som tilhører en annen, men som sikrede selv eller noen annen på sikredes vegne tar hånd om for leie, lån, bruk og oppbevaring. • Ansvar for oppreisning etter skadeserstatningsloven, jf. §§ 3-5 og 3-6, bøter og lignende. • Ansvar overfor medlemmer av den sikredes familie, herunder ektefelle/samboer, foreldre/steforeldre/fosterforeldre/ svigerforeldre, søsken, barn/stebarn/fosterbarn/barnebarn/samboers barn og disse personers ektefeller/samboere. • Ansvar overfor medeiere for skade på ting som eies i fellesskap eller overfor en virksomhet som disponeres av sikrede, eller der sikrede eller dennes familie har vesentlig eierinteresse. • Ansvar som eier, fører eller bruker av motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget framdriftsmotor, båt, vannjet, vannscooter, luftfartøy, eller registrert trav- eller galopphest som trenes for eller deltar i løp. Likevel erstattes ansvar som eier, fører eller bruker av <ul style="list-style-type: none"> - rullestol, selvgående gressklipper, snøfreser, små elektriske kjøretøy og lignende som ikke kan oppnå en hastighet over 20 km/t - El-sykkel som ikke kan oppnå hastighet over 25 km/t. - hangglider/paraglider uten motor - fritidsbåt med lengde til og med 14 fot og åhengsmotor til og med 10 HK, kano, kajakk - seilbrett/surfebrett - modellfly • Ansvar for skade på ting oppstått ved maskingravings-, sprengnings-, pelings- eller rivningsarbeid. Som sprengning regnes også bruk av ekspanderende masse. Likevel erstattes sikredes ansvar i egenskap av byggherre for bygg under oppføring på den forsikrede eiendom. • Det objektive foreldreansvaret for barns skadeforvoldelse, jf. skadeserstatningslovens § 1-2, nr. 2. • Ansvar i yrke eller erverv. Likevel erstattes ansvar i forbindelse med ervervsrelatert drift på landbrukseiendom, såfremt dette er landbruksvirksomhet som ikke overstiger en årlig omsetning på 100 000 kroner. • Ansvar for skade som sikrede har voldt forsettlig, jf. forsikringsavtaleloven §§ 4-9 og 4-14. • Ansvar ved forurensning dersom årsaken til forurensningen ikke er tilfeldig og plutselig. • Ansvar ved overføring av smittsom sykdom.

- Styreansvar.

For ansvar knyttet til dekingen for innbo og reiseforsikring:

- Ansvar som eier av fast eiendom

3.2 Hvilke skader som erstattes

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Personskade, det vil si død, skade eller sykdom som er påført en person. • Tingskade, det vil si løsøre, dyr eller fast eiendom som er tapt eller påført fysisk skade. • Økonomisk tap som følge av den fysiske skaden. <p>Skaden må være konstatert i forsikringstiden. Alle skader som skyldes samme skadevoldende begivenhet, regnes som ett skadetilfelle, og relateres til det tidspunkt da første skade ble konstatert.</p>	

4. Erstatningsregler for ansvar

4.1 Sikredes plikter ved skadetilfelle

Blir det reist erstatningskrav mot sikrede, eller det kan ventes at krav vil bli reist, må selskapet underrettes så raskt som mulig. Ved erstatningskrav mot sikrede eller direkte mot selskapet, plikter sikrede for egen regning

- å gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for sikrede, og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen
- å utføre de undersøkelser og utredninger selskapet finner nødvendig
- å møte ved forhandlinger eller rettergang

Uten selskapets godkjenning må sikrede ikke innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav.

4.2 Selskapets plikter ved skadetilfelle

Når et erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger egenandelen, plikter selskapet

- å utrede om det foreligger erstatningsansvar
- å forhandle med skadelidte
- å føre saken for domstolene om nødvendig

Selskapets egne kostnader i forbindelse med saken kommer i tillegg til forsikringssummen.

Utgifter til ekstern advokat- og annen sakkyndig bistand som er valgt eller godkjent betales av selskapet.

Dersom erstatningskravet dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles kostnadene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er selskapet villig til å inngå forlik i saken eller betale kravet innenfor forsikringssummen, betaler selskapet ikke videre utgifter ved saken.

Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

Framsettes krav om erstatning direkte mot selskapet, skal selskapet varsle sikrede så raskt som mulig og holde sikrede underrettet om videre behandling av kravet. Selskapets innrømmelse overfor skadelidte binder ikke sikrede.

5. Rettshjelp

5.1 Rettshjelp

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Nødvendige utgifter til advokat, rettshjelpere jf. domstoloven § 218, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist. • Utgifter til rettsbehandling. • Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, erstattes når det er godkjent av selskapet på forhånd. • Utgifter til vitner erstattes bare ved hovedforhandling og bevisopptak. • Idømte saksomkostninger erstattes i første instans. • Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel erstattes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rettshjelp utgifter for juridiske personer som dødsbo, borettslag, andelslag, stiftelser og lignende erstattes ikke. Likevel erstattes sikredes andel av utgifter når nevnte juridiske personer representerer sikrede i den egenskap som er nevnt over • Idømte saksomkostninger erstattes ikke når sikrede er ankende part eller motanker

Den samlede erstatning ved hver tvist er 100 000 kroner. Dersom det er flere parter på samme side er forsikringssummen 250 000 kroner pr. tvist.

5.2 Rettshjelp

Dekkes

- Tvist som har oppstått mens forsikringen var i kraft. Tvisten må høre inn under de alminnelige domstoler, jf. domstoloven § 1.

For rettshjelp i tilknytning til PBK-200.100 gjelder følgende for fast eiendom:

- Dersom den forsikrede faste eiendom er solgt og forsikringen i selskapet opphørte i forbindelse med salget, erstattes rettshjelputgifter ved tvist hvor sikrede er part i egenskap av tidligere eier.
- Ved tvist med selger i forbindelse med kjøp av ny bolig som sikrede ennå ikke har flyttet inn i og avtalt egen forsikring på, erstattes rettshjelputgifter dersom nåværende bolig var forsikret i selskapet på kjøpstidspunktet. Dette gjelder også tvist med selger ved kjøp av tomt for bygging av egen bolig.

For rettshjelp i tilknytning til PBK-210.100 gjelder følgende for fast eiendom:

- Forsikringen dekker tvist angående leilighet som bebos av sikrede og hvor sikrede ikke har mulighet til å kjøpe egen bygningsforsikring med rettshjelpsdekning.

Dekkes ikke

- Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv.
- Tvist som gjelder fast eiendom utenfor Norden eller rene avtaletvister.
- Tvist som har sammenheng med separasjon, skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, krav om omstøtelse av gave, underholdsbidrag, bodeling, oppløsning av det økonomiske fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstandsfellesskap, samt skiftesaker.
- Tvist som alene hører inn under namsmyndighetene, bortsett fra tvist i husleieforhold som knytter seg til sikredes faste bolig.
- Tvist som gjelder vekselsak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsordning og sak som gjelder konkurs- eller akkord dersom sikrede er skyldner.
- Tvist som gjelder motorkjøretøy, arbeidsmaskin med egen framdriftsmotor, båt, vannjet, vannscooter, luftfartøy, registrert trav-/ galopphest, eller når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slik. Likevel erstattes tvist som gjelder
  - rullestol, selvgående gressklipper, snøfreser, små elektriske kjøretøy og lignende som ikke kan oppnå en hastighet over 20 km/t
  - El-sykkel som ikke kan oppnå hastighet over 25 km/t.
  - hangglider/paraglider uten motor
  - fritidsbåt med lengde til og med 14 fot og påhengsmotor til og med 10 HK, kano, kajakk
  - seilbrett/surfebrett
  - modellfly
- Straffesak og ærekrenkelsessak. Likevel erstattes sikredes utgifter når denne i slik sak krever erstatning av den som er mistenkt, siktet eller saksøkt.
- Ekspropriasjonssak eller skjønnssak hvor sikrede søker å tilegne seg rettighet over annen eiendom.
- Tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel erstattes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. Utgifter til advokat under forvaltningsbehandlingen erstattes ikke.
- Tvist i saker om personskade, hvis ikke motpart eller dennes forsikringsselskap skriftlig har avslått å erstatte sikredes nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand. Likevel erstattes utgifter i saken etter saksanlegg, hvor saksomkostningsspørsmålet avgjøres av retten i henhold til tvistelovens bestemmelser. Dette gjelder også ved voldgift.
- Tvist om oppholdstillatelse i Norden.

5.3 Definisjon av tvist

Med tvist menes at et krav er framsatt og bestridt. Vedvarende taushet hos motpart vil kunne anses som tvist. En tvist ansees ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker. Med saksanlegg menes utgifter fra og med forberedende arbeid med forliksklage/stevning.

6. Erstatningsregler for rettshjelp

Samlet erstatning ved hver tvist er begrenset til summen som fremgår av forsikringsbeviset selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpsforsikring i flere forskjellige selskap, eller om den/de sikrede har rettshjelpsforsikring under flere forsikringer i ett eller flere selskap. Uforsikrede parter holdes utenfor ved erstatningsberegningen.

Selskapets ansvar er alltid begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av selskapet på forhånd.

Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel erstattes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

Tvist må snarest mulig meldes skriftlig til selskapet, senest ett år etter at tvisten er oppstått og advokat er engasjert. Dersom advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandling eller for særdomstol, regnes fristen for melding til selskapet fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet, eller saken bringes inn for de alminnelige domstoler.

Sikrede velger selv den advokat som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.

Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp, og omkostninger forårsaket uten rimelig grunn må sikrede betale selv.

Før saksanlegg erstatter forsikringen rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner. Etter saksanlegg erstattes utgifter som etter rettens skjønn var nødvendige for å få saken betryggende utført, i henhold til tvistelovens § 20-5.

Er det flere parter på samme side med tilsvarende interesser, kan selskapet kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

Selskapet kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves erstattet under forsikringen.

Sikrede skal informere selskapet om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.

Ved krav om oppgjør skal salærkrav dokumenteres med spesifisert timeliste og timesats.

Før endelig oppgjør foretas, kan selskapet kreve dokumentasjon for at egenandelen er betalt.

Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges for Den Norske Advokatforening.

6.1 Saksomkostninger ved forlik

Har sikrede blitt tilkjent saksomkostninger i første instans og saken blir anket, skal selskapet godkjenne forliket dersom partene ønsker å bære hver sine omkostninger. Uten slik godkjenning bærer sikrede omkostningene selv.

7. Egenandel

- I erstatningsoppgjøret fratrekkes egenandelen som framgår av forsikringsbeviset eller vilkårene.
- Skal erstatningen avkortes/settes ned, gjøres dette før egenandelen trekkes.
- Har sikrede flere forsikrede ting som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes kun den høyeste egenandelen. Rettshjelp er ikke omfattet av denne bestemmelsen.
- Ved skader der aldersfradrag overstiger avtalt egenandel, trekkes kun fradrag. Utgjør fradraget mindre enn den avtalte egenandel, trekkes kun egenandel.

7.1 Ansvar

Egenandelen fremgår av forsikringsbeviset.

7.2 Rettshjelp

Egenandelen fremgår av forsikringsbeviset med tillegg på 20 prosent av overskytende utgifter. Det trekkes bare én egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

Naturskade

Vilkårs id: FFE-001.001-003 av 01.01.2019

1. Hva forsikringen omfatter

1.1

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Brannforsikrede objekter i Norge. • Når forsikret bygning er et våningshus, bolighus eller fritidshus erstattes tomt, hage, hageanlegg og gårdsplass oppad til 5 mål i tilknytning til bygningen. I tillegg omfattes den del av vei som ligger innenfor avgrensningen som angitt over. For øvrige bygninger omfattes kun utvendig vannbasseng, gjerde og flaggstang i tillegg til bygning.	<ul style="list-style-type: none"> • Skog eller avling på rot, varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip og småbåter og gjenstander i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for produksjon av fisk, fisk i steng, lås eller dam, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen. Selskapet erstatter likevel naturskade på motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, seilbåt og motorbåt samt utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster

<ul style="list-style-type: none"> • Er et brannforsikret bolighus eller fritidshus skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal forsikringsselskapet erstatte tomtens omsetningsverdi før skaden. Erstatningen er oppad begrenset til verdi tilsvarende fem dekar. Det skadede huset og eventuelle forsikrede uthus skal dessuten erstattes som om de var totalskadet. Er grunnen under et brannforsikret bolighus eller fritidshus blitt ustabil som følge av en naturulykke, gjelder tilsvarende selv om huset ikke er skadet. • Nødvendige redningsutgifter erstattes inntil gjenoppføringsprisen når forsikret objekt er skadd eller direkte truet ved utløst naturulykke. Andre gjenstander enn bygning erstattes med gjenanskaffelseprisen. 	<p>på havbunnen når disse ting er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjenstander som det ikke er naturlig å brannforsikre, for eksempel bruer, klopper, moloer, stein- og betongbrygger, damanlegg, tunneler og lignende. • Flytebrygger og andre flytende konstruksjoner, sjøkabler, fjordspenn og luftspenn over vann inkludert feste på land. • Byggverk eller gjenstander i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud, i medhold av naturskadeloven § 22, og skaden er av slik art som vedtaket gjelder. • Antenner, skilt, markiser og lignende. • Utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre erstattes ikke.
---	--

2. Hvilke skader som erstattes

2.1

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Skader som direkte skyldes naturulykke som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf. § 1 i Lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr. 70. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skade som umiddelbart skyldes frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang. • Skade som skyldes dyr, insekter, bakterier, sopp, råte og lignende.

3. Andre spesielle bestemmelser om naturskade

Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, erstattes bygningen som om den var totalskadet. For bolighus og fritidshus gjelder naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.

Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn, eller når den skadelidte kan lastes for ikke å ha forebygget skaden eller hindret dens omfang. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, vedkommende sin mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers. Avkortning skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last. Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen. Overskrids denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

I stedet for å erstatte tomt og bygninger kan forsikringsselskapet velge å sikre eiendommen, forutsatt at den sikrede samtykker skriftlig. Sikringstiltakene må gi så god beskyttelse mot ny naturskade at eieren kan få tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygging på skadestedet. Forsikringsselskapet skal dekke utgiftene til sikringstiltakene og sørge for ettersyn og vedlikehold.

4. Ankenemnda for Statens naturskadefond

Er det tvil om det foreligger naturskade, det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer, eller betingelsene for nedsettelse eller nektelse av erstatning på grunn av svak konstruksjon, dårlig vedlikehold m v (se ovenfor) er tilstede, kan sikrede eller selskapet forelegge spørsmålet for ankenemnda for Statens naturskadefond. Ankenemndas vedtak kan ikke påklages.